

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

Euroopa Regionaalarengu Fond projekti 2014-2020.4.02.21-0314

“Development of therapeutic IgA molecules and
expression platform for SARS-CoV (sIgA-Covid)”

PROJEKTIAUDIT

toetuse saaja: Icosagen Cell Factory OÜ

rakendusüksus: Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus

Lõpparuanne

ERF-393/2024

18.11.2024

RAHANDUSMINISTEERIUM

KOKKUVÕTE AUDITI TULEMUSTEST

Auditi tulemus:

Auditi töörühm jõudis auditi toimingute läbiviimise tulemusena järeldusele, et toetuse saaja tegevus projekti rakendamisel on olulises osas¹ vastavuses kehtivate õigusaktidega.

Märke struktuuritoetuse registris²:

- märkusega, väheoluline tähelepanek.

Projekti audit on läbi viidud vastavuses rahvusvaheliste siseauditeerimise kutsetegevuse standarditega.

Projekti auditi lõpparuanne avalikustatakse Rahandusministeeriumi koduleheküljel.

Täname auditeeritavat auditi läbiviimise ajal osutatud kaasabi, vastutulelikkuse ja koostöö eest.

---

¹ Auditi töörühm on teostanud auditi toimingud asjatundlikult ja nõutava ametialase hoolsusega. Auditi tulemusena antakse auditeeritud objekti kohta **põhjendatud kindlustunne**, võttes arvesse võimalikku auditi riski, et isegi suhteliselt olulised ebatäpsused võivad jääda avastamata.

² **Olulised tähelepanekud** on leiud, mis omavad või võivad omada finantsmõju (st mitteabikõlblikud kulud). **Väheolulised tähelepanekud** on leiud, mis ei oma finantsmõju, kuid mille lahendamine aitab toetuse saajal vähendada riske projekti edukal elluviimisel.

A - OSA

1. Auditi objekt ja auditeeritud kulud

1.1 PROJEKTI ÜLDANDMED	
Rakenduskava	Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014-2020
Prioriteetne suund	2014-2020.4 Kasvuvõimeline ettevõtlus ja seda toetav teadus- ja arendustegevus
Meede	2014-2020.4.2 TA&I süsteemi kohaliku sotsiaalmajandusliku mõju suurendamine ja nutikas spetsialiseerumine kasvualade (IKT + tervis + ressursid) arendamiseks
Projekti number struktuuritoetuse registris (edaspidi SFOS)	2014-2020.4.02.21-0314
Projekti nimetus	Development of therapeutic IgA molecules and expression platform for SARS-CoV (slgA-Covid)
Toetuse saaja ja partner(id):	Icosagen Cell Factory OÜ
Taotluse rahuldamise otsuse (otsuse muutmise) number ja kuupäev	TRO nr 1.1-5.1/21/703; 21.04.2021 TROM nr 11-2/23/3309; 06.11.2023
Rakendusüksus	Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus
Projekti kulude abikõlblikkuse periood	01.02.2021 - 31.12.2023
1.2 AUDITI LÄBIVIIMISE INFO	
Alus	Perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seaduse § 11 lg 3 ning Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakonna struktuuritoetuse auditeerimise 2024. a tööplaan ³ .
Eesmärk	Hinnang struktuuritoetuse eesmärgipärasele ja õiguspärasele kasutamisele vastavalt Vabariigi Valitsuse 07.08.2014. a määruse nr 127 „Perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse andmise ja kasutamise auditeerimine” § 4 lõikele 1.
Auditi läbiviija(d)	Karl-Ander Reismann, Rahandusministeerium, Finantskontrolli osakond, juhtivaudiitor (auditi juht); Kadri Kustola-Vaikla, Rahandusministeerium, Finantskontrolli osakond, audiitor (auditi töörühma liige); Mart Pechter, Rahandusministeerium, Finantskontrolli osakond, II auditi talituse juhataja (auditi eest vastutav isik).
Auditi läbiviimise aeg	06.09.2024 – 18.11.2024
Metoodika	Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakonna “Projekti auditi käsiraamat”.

³ Tööplaan koostatakse lähtuvalt statistilise valimi moodustamise metoodikast, mille kohaselt on kõikidel projektidel võrdne võimalus valimisse sattuda.

Auditi toimingud	Auditi toimingute käigus projekti rakendamisega seotud isikute intervjuerimine ning järgneva analüüs ja hindamine: <ul style="list-style-type: none"> • projekti tegelik teostamine, • projekti rakendamist kajastav dokumentatsioon, • kulude abikõlblikkus, • projektiga seotud raamatupidamise korraldus, • omafinantseeringu olemasolu, • struktuurifondide sümboolika kasutamine.
Valimi metoodika (kui kohaldub)	- üldkogum: 104 kulurida summas 858 269,59 eurot; - valimi moodustamise meetod: MUS (monetary unit sampling); - valimi suurus: 30 kulurida summas 539 950,60 eurot.
1.3 AUDITEERITUD KULUD (auditi ulatus)	
Deklareeritud kulude aluseks olevad väljamaksed (väljamaksetaotluse SFOS nr, kuupäev, abikõlblik summa eurodes)	SFOS nr PO20487, 19.07.2023, 858 269,59 eurot
Toetuse ja omafinantseeringu osakaal abikõlblikest summadest (%)	Toetus: 80% Omafinantseering: 20%
Valimi suurus (eurodes; % deklareeritud abikõlblikust summast)⁴	539 950,60 eurot; 62,9%
Leitud vea määr (%) ⁵	0,00%

2. Piirangud

Käesolev aruanne on koostatud sõltumatuse ja objektiivsuse põhimõtetest lähtudes.

Perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seaduse § 24 punkti 10 alusel on toetuse saaja kohustatud andma audiitori kasutusse tema nõutavad andmed ja dokumendid ning võimaldama audiitoril viibida projektiga seotud ruumides ja territooriumil. Eelnevast tulenevalt järeldavad audiitorid, et kõik auditi käigus esitatud andmed ning muu suuline ja kirjalik teave kajastavad projekti raames teostatud tegevusi korrektselt ja tegelikkusele vastavalt ning on piisavad projektidele hinnangu andmiseks. Täiendava, audiitoritele mitteesitatud / mitteteadaoleva informatsiooni korral oleksid audiitorite järeldused võinud olla teistsugused.

⁴ Kui ei auditeeritud valimi alusel, märgitakse valimi suuruseks väljamaksetaotluse summa eurodes ja auditeeritud kulude osakaaluks 100%.

⁵ Mitteabikõlblike kulude osakaal tegelikult auditeeritud kuludest (%). Kui auditeeriti valimi alusel, siis mitteabikõlblike kulude osakaal valimi mahust.

B-OSA

AUDITI TULEMUSED

1. Struktuuritoetuse eesmärgipärane kasutamine

Toetust on kasutatud olulises osas otstarbekalt ja sihipäraselt, vastavalt projekti eesmärkidele ning rakendamise tingimustele. Puuduseid tuvastati seoses ostumenetluse läbiviimisega (vt p 4).

2. Raamatupidamises kajastamine

Auditi ulatuses olevad kulud vastavad olulises osas toetuse saaja raamatupidamise andmetele.

3. Struktuuritoetuse maht ning ajastus

Struktuuritoetuse andmine on toimunud olulises osas ettenähtud mahus ja õigeaegselt ning omafinantseering on tagatud.

4. Hangete läbiviimine

Struktuuritoetuse saaja ei ole hankija riigihangete seaduse mõistes. Toetuse saaja viis ostud olulises osas läbi vastavalt kehtivatele õigusaktidele, kuid ühe ostumenetluse käigus esines puuduseid.

Väheoluline tähelepanek 4.1 – Toetuse saaja ei täitnud ostumenetluse läbiviimisel nõutaval määral oma kohustusi ja rakendusüksuse kontroll selle üle ei olnud piisav.

Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seadus⁶ (STS) § 26 lg 6 sätestab, et kui toetuse saaja (TS) ei pea järgima riigihangete seadust⁷ (RHS) ja teenuse eeldatav maksumus on ilma käibemaksuta võrdne 20 000 euroga või sellest suurem, peab ta järgima RHS §-s 3 sätestatud põhimõtteid.

Täpsemad juhised, kuidas mittehankijal RHS §-s 3 sätestatud põhimõtteid järgida tuleb, on sätestatud toetuse andmise tingimustes (TAT). TAT § 27 p 2 kohaselt on toetuse saaja kohustatud koos maksetaotlusega esitama vähemalt kolm võrreldavat hinnapakumust üksteisest sõltumatutelt pakkujatelt ning pakumuse lähteülesande kirjelduse, kui tehingu summa ilma käibemaksuta on võrdne struktuuritoetuse seaduse § 26 lõikes 6 toodud piirmääraga summaga või suurem. Juhul kui kolme sõltumatut hinnapakumust ei ole võimalik esitada või kui odavaimat pakumust ei valita, tuleb maksetaotlusele lisada sellekohane põhjendus. Ühe ostumenetluse puhul aga leidis auditi käigus tuvastamist, et toetuse saaja tegevuses esines puuduseid.

Projekti eesmärkide saavutamiseks viis toetuse saaja läbi ostumenetluse loomkatsete korraldamiseks, et hinnata SARS-CoV-2 viirust neutraliseerivate slgA antikehade mõju pihustatuna respiratoortrakti manustamisel. Pakkumuskutse saadeti esialgu ühele pakkujale Commissariat A L'Énergie Atomique Et Aux Energies Alternatives (CEA) ning teenuse hinnaks kujunes 323 440 eurot. Auditi käigus selgus, et toetuse saaja oli ka kaks lisapakumust

⁶ Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seadus (RT I, 08.07.2020, 5).

⁷ Riigihangete seadus (RT I, 08.07.2020, 8).

võtnud, aga need pakkumised esitati aasta aega hiljem kui CEA pakkumine ning need pakkumised olid küsitud pool aastat hiljem kui CEA-ga oli projektiplaani allkirjastatud.

Toetuse saaja selgitas auditi raames, et esmase pakkumise võtmise hetkel ei leidnud Icosagen Cell Factory OÜ (Icosagen) teisi usaldusväärseid ettevõtteid, kellele hinnapäringut saata ja läbirääkimisi alustada. Icosageni sõnul oli koroonakriisi tõttu tekkinud globaalselt puudus sobivatest katseloomadest ning ooteajad katsete ellu viimiseks olid minimaalselt 3-6 kuud. Toetuse saaja sõnul on CEA üks Euroopa juhtivaid viiruste alaseid siirdeuuringuid tegevaid uurimisasutusi. Koroonakriisi algusest oli CEA-IDMIT osaline juhtivates teadusajakirjades (Nature, Cell) publitseeritud koroonaviiruse alaste uurimistööde ellu viimises ning üks esimesi, kes rakendas makaakidel põhineva SARS-CoV-2 nakkusmodeli.

CEA näol oli tegu ühe Euroopa suurima NHP'del (non-human primates) põhineva interdistsiplinaarse uurimiskeskusega, ettevõtte oli spetsialiseerunud nakkushaiguste uurimisele ning neil oli varasem kogemus Icosagenile sobivate nakkusmodelite ja aerosoolterapeutikumi manustamisega. CEA poole pöördumise oluliseks valikukriteeriumiks oli COVID pandeemia ajal CEA osalemine SARS-CoV-2 teadustöös NHP ahvimodelite loomisel ja publitseerimisel ning nende varasem ja käimasolev osalus erinevates projektides, mis põhinesid ravimolekulide manustamisel läbi inhalatsiooni.

Icosageni sõnul ei olnud slgA projekti alustamisel neile teada ühtegi teist teenuseosutajat, kellel oleks vastav teaduskompetents ja võimekus teostamaks loomkatseid neile vajalikus mahus ja viisil. Eesmärgiks oli alustada talvel 2021 lõplikult välja valitud molekuliga loomkatseid ning teema ajakriitilisust silmas pidades jäädi CEA pakkumisele kindlaks. Kui projekti taotlus oli saanud EIS-i rahastuse, võeti lisaks veel kaks hinnapakumist, et veenduda CEA pakkumise sobivuses. Antud kaks ettevõtet õnnestus Icosagenil leida 2021.aastal (ehk peale CEA projektiplaani allkirjastamist) toimunud teaduskonverentsidel loodud kontaktide kaudu. Kuivõrd antud pakkumised esitati aasta aega hiljem kui CEA pakkumine ning need küsiti pool aastat pärast CEA-ga projektiplaani allkirjastamist, ei saa AA (auditeeriv asutus) hinnata neid võrreldavatena. Antud kuupäevade vasturääkivusi tulnuks ka rakendusüksusel tähele panna ning toetuse saajale tähelepanu juhtida ning nõu anda, kuidas antud olukorras ostumenetlus maksetaotlusel dokumenteerida.

Kahe lisaks küsitud pakkumuse osas ei ole audiitoritel ka kindlust, kas antud pakkujad said identse lähteülesande, mis CEA, kuna osa vestlusest toimus videokõne teel. Ka antud tähelepanek tulnuks rakendusüksusel avastada ning sellekohast nõu toetuse saajale anda, kuidas võrreldavaid pakkumisi korrektselt küsida ning maksetaotlusel dokumenteerida.

Hilisemat pakkumuste küsimist ei saa AA hinnangul lugeda võrreldavateks, eriti olukorras, kus ei ole selgelt dokumenteeritud, et lisandunud pakkujad said identse lähteülesande samal kujul, kui esialgne pakkuja. TS sõnul polnud nad lisandunud pakkumiste küsimise hetkel veel loomkatsetega alustanud, kuna turul oli katseloomade defitsiit. TS põhjendas, et juhul kui lisandunud pakkumused oleks olnud paremad kui olemasolev CEA pakkumine, oleksid nad esialgse pakkuja välja vahetanud, millega oleks kaasnenud halvimal juhul üksnes marginaalne leppetrahv. Antud põhjendus TS poolt on AA hinnangul aga üksnes hüpoteetiline. Kergendava asjaoluna tõi TS veel välja, et kuigi projektiplaani CEA-ga oli allkirjastatud 02.03.2021, siis loomkatsetega alustati realselt alles 17.01.2022, ehk peale lisapakkumiste küsimist.

AA hinnangul ei ole ühe pakkumuse võtmine ostuhetkel parim majanduspraktika, kuid juhul kui võrreldavaid pakkumisi pole võimalik küsida, ehk kui rohkem pakkujaid turul pole pakkumise küsimise hetkel, tuleks kohe ammendavad põhjendused maksetaotlusele lisada. AA märgib, et kuigi toetuse saaja tagantjärele antud põhjendused üksnes CAE-lt pakkumus võtta on eluliselt usutavad, siis tulnuks maksetaotlusele kohe alguses lisada sellekohane põhjendus ja tõendusmaterjal, miks antud hetkel teisi võrdväärseid pakkujaid ei olnud. Rakendusüksus pidanuks TS-le sellekohast nõu andma projekti alguses, nähes ette projektis vajamineva teenuse spetsifikat, ning pidanuks nõu andma enne maksetaotluse esitamist, kuidas asjakohased põhjendused maksetaotlusel dokumenteerida. Kuna tagantjärele on vastavad põhjendused saadud, mida audiitorid peavad ammendavateks ja mis on ka eelnevalt loetletud, hindab AA, et tegemist oli formaalse puudusega.

Risk toetuse saajale: Kohustuslike õigusnormide (sh STS ja TAT sätete) mitte järgimine võib kaasa tuua toetuse osalise või täieliku tagasinõudmise.

Soovitus toetuse saajale: Soovitame toetuse saajal edaspidi järgida ostumenetluse korraldamisel õigusaktides toodud nõudeid ja võtta konkurentsi efektiivse ärakasutamise huvides koheselt võrreldavad pakkumused ning juhul kui seda pole võimalik teha, siis lisada koheselt maksetaotlusele põhjendused, miks neid ei olnud võimalik võtta. Võrreldavate pakkumuste võtmisel dokumenteerida põhjalikult ja ümberlukkamatult fakt, et kõik pakkujad said identse lähteülesande.

Risk rakendusüksusele: Juhul, kui rakendusüksus ei ole vajalikul määral toetuse saaja kohustuste täitmist kontrollinud ning neid õigeaegselt korrektselt nõustanud, esineb risk, et toetust ei ole kasutatud õiguspäraselt ning toetus tuleb osaliselt või täielikult tagasi nõuda.

Soovitus rakendusüksusele: Soovitame rakendusüksusel edaspidi kontrollida ostumenetluse korral õigusaktides toodud nõudeid ja kontrollida konkurentsi efektiivse ärakasutamise huvides koheselt võrreldavate pakkumiste olemasolu ning kui neid pole võetud, siis kontrollida koheselt üle põhjendused, miks neid ei olnud võimalik võtta. Võrreldavate pakkumuste võtmisel kontrollida põhjalikult, kas kõik pakkujad said identse lähteülesande. AA soovitab rakendusüksusel koheselt ja ennetavalt nõustada toetusesaajat korrektselt, kuidas spetsiifilisemate teenuste sisseostu menetlus läbi viia, olukorras, kus on vaid üks sobilik pakkuja ja võrreldavate pakkumiste küsimine pole võimalik. Antud kontroll-kohad tuleks rakendusüksuse kontrollmehhanismi sisse viia.

5. Riigiabi andmine

Struktuuritoetuse saaja on toetuse kasutamisel järginud olulises osas riigiabi andmise reegleid.

6. Teavitamine ja avalikustamine

Struktuuritoetuse saaja/partner on toetuse kasutamisest teavitamisel ning avalikustamisel järginud olulises osas kehtivaid õigusakte.

Kinnitame lõpparuande 7 leheküljel.

Auditi eest vastutav isik:

Nimi
Mart Pechter
II auditi talituse juhataja
Finantskontrolli osakond

Auditi juht:

Nimi
Karl-Ander Reismann
Juhtivaudiitor
Finantskontrolli osakond

Tallinn, 18.11.2024